

Motion till riksdagen 2017/18:1144

av **Karin Rågsjö m.fl. (V)**

En tandvård för alla

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur tandvården på sikt kan ses som en del av hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur de med sämst tandhälsa kan få ta del av en mer riktad tandvård och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur barns tandhälsa kan bli jämlik och tillkännager detta för regeringen.

Tänderna är en del av kroppen

Utifrån ett hälsoperspektiv, särskilt avseende målet om en jämlik hälsa, är det svårt att motivera de stora skillnaderna i hur mycket människor själva måste betala för tandvård jämfört med övrig hälso- och sjukvård. När människor tvingas betala så mycket för tandvård blir personers ekonomiska förutsättningar avgörande, vilket skapar en ojämlikhet i tillgången till tandvård.

Det nuvarande ersättningssystemet gör dessutom att det är mer lönsamt för tandläkare att laga tänderna än att satsa på förebyggande tandvård. För att förbättra den förebyggande tandvården bör det finnas ett samarbete med övrig hälsovård såsom primärvård, elevhälsa, barnavårdscentral m.fl.

Grunden för en god tandhälsa läggs tidigt i livet. Unga vuxna kan ha förhållandevis få akuta besvär och behöver inte uppsöka tandvården av denna anledning i så stor utsträckning. Men många av dem slutar att besöka tandvården i det viktiga förebyggande syftet när de inte längre har tillgång till fri tandvård. Osäker ekonomi är den främsta anledningen till detta i en tid då många unga personer fortfarande flyttar runt, studerar, har tillfälliga anställningar eller är arbetslösa.

Många äldre har också problem med munhälsan. Det behövs därför bättre information till äldre och ökad kunskap hos personalen inom äldreomsorgen om hur åldrande påverkar munhälsan samt rätt till tandvård. Samverkan mellan Folktandvården, primärvården och äldreomsorgen behöver dessutom förbättras.

Vänsterpartiet anser att det nuvarande tandvårdsstödet fungerar dåligt. Det särskilda tandvårdsbidraget har inte utnyttjats tillräckligt eftersom informationen inte nått dem som är berättigade till det, och stödet är för lågt. Det allmänna tandvårdsstödet är för lågt. I budgetsamarbetet med regeringen har Vänsterpartiet dock lyckats förhandla fram en höjning av det allmänna tandvårdsbidraget, som dubblas 2018. För äldre 65–74 år har vi bidragit till en höjning av det allmänna tandvårdsbidraget, och unga vuxna har fått en avgiftsfri tandvård t.o.m. 23 i stället för 19 år. Reformen genomförs stegvis fram till 2019.

Dessa reformer är viktiga och bra, men inte tillräckliga. Vår uppfattning är att tänderna ska ses som en del av kroppen. Det bör utredas hur tandvården på sikt kan ses som en del av hälso- och sjukvården. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

En jämlik tandhälsa

Trots att tandhälsan i befolkningen som helhet förbättrats kvarstår betydande socioekonomiska skillnader. De grupper som rapporterar sämst tandhälsa är arbetslösa, personer med sjukpenning och utlandsfödda. Barn från socioekonomiskt svaga grupper rapporteras ha sämre tandhälsa än andra barn. Detta är särskilt påtagligt bland barn med utländskt ursprung och bland de barn som kommer i kontakt med socialtjänsten. Jämfört med samtliga barn i motsvarande ålder har de en tydligt försämrad tandstatus. Undersökningar visar att det finns en hög förekomst av obehandlad och omfattande karies, tandvärk och tandvårdsrädsla.

Det finns också regionala skillnader, där storstadsregioner och norra Sverige har sämst resultat. Därför bör det utredas hur de med sämst tandhälsa kan få ta del av en mer riktad tandvård. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Bland barn har också den allmänna tandhälsan blivit något sämre de senaste åren om man ser till andelen kariesfria 6- och 12-åringar. På 1960-talet var barns tandhälsa mycket dålig. En satsning på förebyggande tandvård genomfördes då i form av fluorsköljning vilket gjorde att tandhälsan blev bättre. Detta försvann dock från skolorna i början av 1990-talet. I vissa landsting har man återigen genomfört olika satsningar på fluorsköljningar och andra förebyggande insatser vilka har gett bra resultat. Vänsterpartiet har som mål att barns tandhälsa ska vara lika bra i hela landet. Det bör utredas hur barns tandhälsa kan bli jämlik. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Karin Rågsjö (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Linda Snecker (V)

Rossana Dinamarca (V)

Maj Karlsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)